
**Wyciąg z
Komentarza Ogólnego Nr 25 (z dn. 2 marca 2021) w sprawie praw dziecka w środowisku
cyfrowym
do Konwencji o prawach dziecka Organizacji Narodów Zjednoczonych**

Środowisko cyfrowe jest nieodzownym elementem rzeczywistości dzieci i młodzieży. Daje wręcz nieograniczone możliwości zdobywania wiedzy i holistycznego rozwoju, a także dostępu do edukacji i możliwości realizacji praw dziecka, także w sytuacjach kryzysowych, takich jak wojna czy pandemia. Niesie ze sobą również zagrożenia, o których nie można zapominać szczególnie w kontekście ciągłego rozwoju i rozszerzania się zasobów tego środowiska.

Jak podkreślają same dzieci, ich Prawa określone w Konwencji o Prawach Dziecka, m.in. dostępu do rzetelnych treści oraz ochrony danych osobowych, powinny być zabezpieczane w takim samym stopniu w każdym wymiarze i aspekcie ich życia, także w środowisku cyfrowym. Doprowadzić do tego może podjęcie na poziomie krajowym oraz międzynarodowym współpracy ustawodawców, branży technologicznej i sektora edukacyjnego uwzględniającej opinie i potrzeby samych dzieci.

W celu pełnej realizacji Konwencji o Prawach Dziecka w środowisku cyfrowym, we wszystkich działaniach należy uwzględnić pełną realizację 4 poniżej opisanych zasad:

1. **Brak dyskryminacji** – rozumiany jako:

- zapewnianie dzieciom wartościowego, swobodnego i bezpiecznego dostępu do technologii cyfrowych w szkole, środowisku społecznym i domu (przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu).
- ochrona przed mową nienawiści lub niesprawiedliwym traktowaniem w związku z korzystaniem/w wyniku korzystania z technologii w efekcie filtrowania treści, profilowania na podstawie nieuczciwie uzyskanych lub tendencyjnych danych dotyczących dzieci.
- przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji w dostępie do środowiska cyfrowego ze względu na płeć, niepełnosprawność, status społeczno-ekonomiczny, etniczny czy narodowy, na język lub z jakichkolwiek innych przyczyn, a także dyskryminacji dzieci ze środowisk mniejszości narodowych, osób ubiegających się o azyl, uchodźców i migrantów, lesbijek, gejów, osób biseksualnych, osób transpłciowych i interseksualnych, dzieci będących ofiarami i ocalałych z handlu ludźmi lub wykorzystywania seksualnego, dzieci w pieczy zastępczej, dzieci pozbawionych wolności oraz dzieci znajdujących się w innej szczególnie trudnej sytuacji.

2. **Najlepiej pojęty interes dziecka (dobro dziecka)** – rozumiany jako uwzględnianie w procesach regulacji i projektowania środowiska cyfrowego najlepiej pojętego interesu dzieci jako jego użytkowników, reprezentowanego przez wszystkie prawa dziecka, w tym: prawo do poszukiwania, uzyskiwania i przekazywania informacji, ochrony przed krzywdą oraz nadawania należytej wagi ich poglądom.

3. **Prawo do życia, przeżycia i rozwoju** – rozumiane jako:

- określanie i eliminowanie pojawiających się zagrożeń związanych z treścią, kontaktem, zachowaniem, umowami m.in. o charakterze brutalnym lub seksualnym, cyberagresją i nękaniami, hazardem, ekstremizmem, dezinformacją, wykorzystywaniem seksualnym, a także promowaniem lub zachęcaniem do popełnienia samobójstwa lub działań zagrażających życiu.

- dostarczanie informacji (np. w formie kampanii społecznych lub działań edukacyjnych) na temat potrzeb rozwojowych dzieci i nastolatków w kontekście kształtowania ich dostępu do środowiska cyfrowego i zachowywania w tej materii środków ostrożności, tak by korzystanie z urządzeń cyfrowych nie przynosiło szkody i nie prowadziło do zastępowania kontaktów rówieśniczych czy kontaktów dzieci z rodzicami i opiekunami.

4. Poszanowanie poglądów dziecka – rozumiane jako:

- zachęcanie i umożliwianie dzieciom wyrażanie poglądów za pośrednictwem środowiska internetowego, a także uwzględnianie ich opinii na szczeblu lokalnym, krajowym i międzynarodowym, w procesie stanowienia prawa, tworzenia polityki, programów, usług i szkoleń bezpośrednio ich dotyczących.
- uwzględnianie doświadczeń i opinii dzieci przez usługodawców w środowisku internetowym.
- poważne traktowanie poglądów dzieci wyrażanych w i/lub dotyczących środowiska cyfrowego przy jednoczesnym poszanowaniu ich prawa do prywatności, wolności myśli i opinii.

Środowisko cyfrowe daje dzieciom swobodę i możliwość podejmowania działań bez wiedzy rodziców i opiekunów. Z tego względu w procesie stanowienia prawa, regulacji środowiska cyfrowego oraz edukacji z nim związanej ważne jest uwzględnianie stopniowego nabywania przez dziecko kompetencji, zrozumienia i sprawczości.

Środki ochrony oraz zalecenia dotyczące dostępu dzieci do środowiska cyfrowego powinny być oparte o rzetelnie prowadzone i najbardziej aktualne badania dotyczące zarówno ich rozwoju jak i różnorodny charakter zagrożeń występujących w poszczególnych fazach nabywania kompetencji i rozwijających się zdolności dzieci. Oznacza to, że aby dzieci mogły w pełni realizować swoje prawa w środowisku cyfrowym, obok działań bezpośrednio adresowanych do nich samych, niezbędne jest rozwijanie u ich rodziców i opiekunów wiedzy na temat zagrożeń oraz umiejętności i posługiwania się technologiami cyfrowymi.

Komentarz Ogólny Nr 25 (2021) w sprawie praw dziecka w środowisku cyfrowym stanowi swoisty przewodnik definiujący obszary oraz niezbędne działania, które doprowadzą do pełnej realizacji praw dzieci w środowisku cyfrowym.

Opracowanie Wyciągu z Komentarza Ogólnego nr 25: Fundacja Orange /listopad 2022/.

*Komentarz Ogólny Nr 25 źródło: <https://www.ohchr.org/en/documents/general-comments-and-recommendations/general-comment-no-25-2021-childrens-rights-relation>